hejmar 6 zivistan 1990

KURMANCÎ

rojnameya taybetî ya Enstîtuya kurdî ya Parîsê li ser pirsên zaravê kurmancî

Min ev nivîsî ne ji bo sahibrewacan
Belkî ji bo biçûkêd Kurmancan

Ehmedê Xanî
(Sedsala XVII)

Anatomiya mirov

(dumahîka hejmara 5)

kurdî	*tirkî*	*fransizî*	*înglîzî*
1 - 29 QERQÛDE, SKELET	**ISKELET**	**SQUELETTE**	**SKELETON**
1. kilox	kafatası	crâne	skul
2 - 5 Stûna piştê	bel kemiği	colonne vertébrale, épine dorsale	vertabral column spinal column
movik	omur	vertèbre	vertebra
geh, girêçik	eklem	jointure	joint
2. movikên stû : 7 lib in, ji tevahiya wan re stûkurk tê gotin.	boyun omurları	vertèbres cervicales	cervical vertebra
3.movikên piştê : 7 lib in.	sırt omurları	vertèbres dorsales	dorsal vertebra
4. movikên mazmazkê		vertèbres lombaires	lumbar vertebra
hestiyê kortîxê	sağrı kemiği	sacrum	sacrum
5. kilêjî, hestiyê boçikê	kuyruk kemiği	coccyx	coccyx
6 -7 kembera mil		ceinture scapulaire	shoulder gridle
6. pirika mil	köprücük kemiği	clavicule	clavicle
7. bêrok, pîl	kürek kemiği	omoplate	shoulder blade
8 - 11 sebeta sîng, qefesa sîng, rikeha sîng	göğüs	thorax	thorax
8. depê sîng	göğüs kemiği	sternum	breastbone
9. parsû	kaburga	côte	true rib
10. zirparsû, parsûyên kurt	serbest kaburgalar	côtes flotantes	false ribs
11. kirkirka parsûyê	kaburga kıkırdağı	cartilage costal	costal cartilage
12 - 14 mil, pî, bask, çeng	kol	bras	upper arm
12. lûla pazû	üst kol lülesi	humérus	humerus
13. lûlezenda zirav	döner kemik	radius	radius
14. lûlezenda stûr	dirsek kemiği	cubitus	ulna
15 - 17 dest	el	main	hand
15. hestiyên bazinê (qevdika) dest	bilek kemikleri	carpe	carpus
16. şeyê dest	tarak kemikleri	métacarpe	metacarpal bone
17. hestiyên tiliyan	parmak kemikleri	phalanges du doigt	phalanx
18 - 21 legen, kodik	leğen, havsala	bassin	pelvis
18. hestiyê qorikê, hestiyê kemaxê	kalça kemiği	os iliaque	ilium, hip bone
19. hestiyê qûnê	verek, iskiyon	ischion	ischium
20. hestiyê rûv	kasık kemiği	pubis	pubis
21. hestiyê kortîxê	sağrı kemiği	sacrum	sacrum
22-25. ling	bacak	jambe	leg
22. hestiyê ran, hestiyê hêtê	uyruk kemiği	fémur	femur, high bone

Civîna Stockholmê

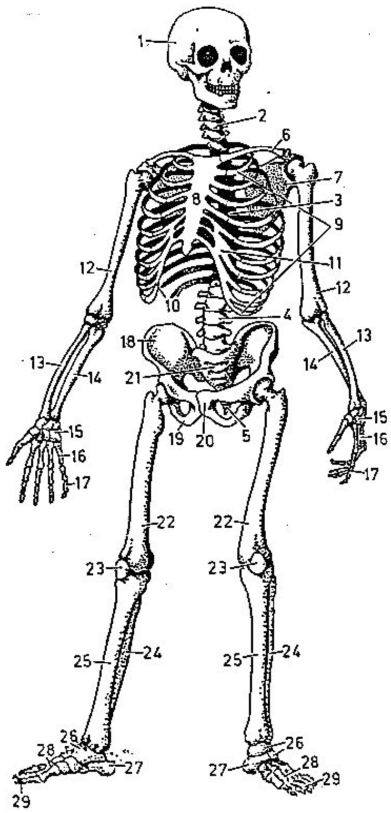
Civîna şeşemîn a li ser zaravê kurmancî li Xwendegeha bilind a Biskops Arnö, nêzî bajarê Stokholmê, roja 12ê teşrînê dest pê kir û heya 18ê teşrînê dom kir.

Hevalên ku di vê civînê de beşdar bûn ev bûn: Rojen Barnas (Diyarbekir), Lutfî Baksî (Xerza), Mahmûd Baksî (Xerza), Cemal Batu (Mêrdîn), Xelîl Dihokî (Dihok), Mûsa Kaval (Hekarî), Hazim Kiliç (Hekarî), Kendal Nezan (Diyarbekir), Huner Salim (Akrê), Mehmed Uzun (Swêrek), Reşo Zîlan (Agirî).

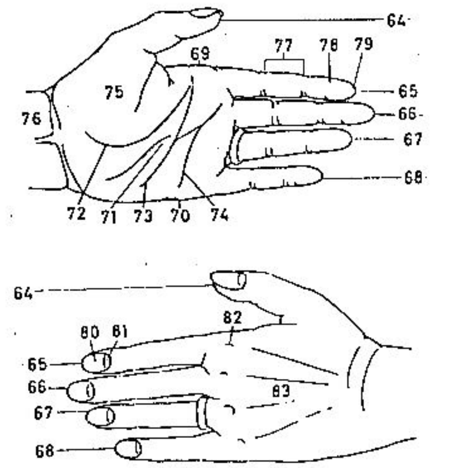
Civîn vê carê jî li ser peyvên hiqûqî û yên anatomiya mirov xebitî. Paşê Hazim Kiliç rapora xwe li ser termên ku di çandiniyê de tên bi kar anîn pêşkêş kir. Beşdar bi firehî li ser van peyvan rawestiyan.

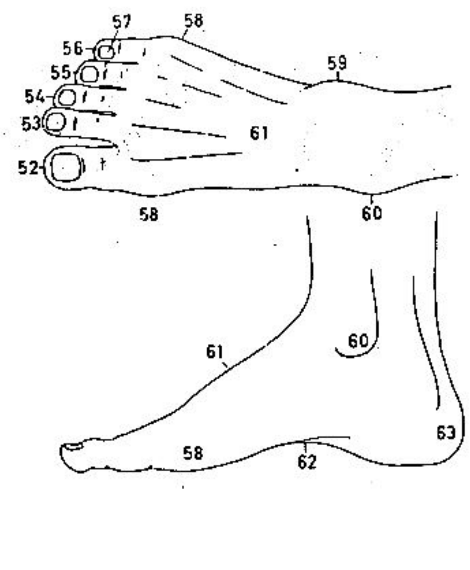
Ewê civîna bihara 1990an giraniya xwe bide termînolojiya edebî û kurmanciya nivîskî ya *Hawar* û *Roja Nû*.

KURMANCÎ

23. serçok, serjinû, keşka çokê, çortanok, kasika çokê, kodika çokê	diz kapağı	rotule	patella, kneecap
24. lûlaqa zirav	kamış kemiği	péroné	fibula, splint bone
25. lûlaqa stûr, gîtik, hestiyê birçî	kaval kemiği	tibia	tibia, shin bone
26-29. pê	ayak	pied	foot
26. hestiyên bazinê pê	ayak bileği kemikleri	tarse	tarsus
27. hestiyê paniyê	topuk kemiği	calcanéum	calcaneum, heelbone
28. hestiyên şeyê pê	ayak tarağı kemikleri	métatarse	metatarsus
29. hestiyên pêçiyan	ayak parmağı kemikleri	phalange de l’orteil	phalange
52-63. PÊ	**AYAK**	**PIED**	**FOOT**
pêçî	ayak parmağı	orteil	toe
52. pêçiya beranê, pêçiya mezin	ayak baş parmağı	gros orteil	big toe
53. pêçiya dirêj	orta ayak parmağı	deuxieme orteil	second toe
54. pêçiya navîn		troisième orteil	third toe
55. pêçiya babelîçkê		quatrième orteil	fourth toe
56. pêçiya qilîçkê	küçük ayak parmağı	petit orteil	little toe
57. neynûka pêçiyê	ayak parmağı tırnağı	ongle de l’orteil	toenail
58. girêka pê		éminence de l’articulation	ball of the foot
59. gûzika derve		malléle externe	lateral malleolus
60. gûzika hundir		malléle interne	medial malleolus
61. piştpê	ayak sırtı	dos de pied	dorsum of the foot
62. hevêsa pê, zengiya pê, kefa pê	ayak tabanı	plante de pied	sole of the foot
63. panî	topuk	talon	heel
64-83. DEST	**EL**	**MAIN**	**HAND**
64. tiliya mezin, tiliya beranê	baş parmak	pouce	thumb
65. tiliya nîşandanê	işaret parmağı	ilindex	index finger
66. tiliya navîn, tiliya dirêj	ortak parmak	majeur	middle finger
67. babelîçk, tiliya gustîlkê	yüzük parmağı	annulaire	ring finger
68. qilîçk, tiliya biçûk	küçük parmak	auriculaire	little finger
69.		bord radial de la main	radial side of the hand
70. tenişta dest		bord cubital de la main	ulnar side of the hand
71. hevêsa dest, kefa dest	el ayası	paume	palm of the hand
72-74. xêzikên dest	el çizgileri	lignes de la main	lines of the hand
75. gurçika dest, nermika dest		éminence thénar	ball of the thumb
76. qevdika dest, bazinê dest		poignet	wrist
77. movikên tiliyan		phalange	phaan
78. gûpika tiliyê		pulpe de la phalangette	finger pad
79. sertilî	parmak ucu	bout de doigt	fingertip
80. neynûk	tırnak	ongle	nail
81. spîka neynûkê		lunule	lunule of the nail
82. girêkên dest		noeuds de l’articulation	knuckles
83. piştdest	el sırtı	dos de la main	back of the hand

Termên Çandinî

Amadekar : HazimKILIÇ

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
nn. (navê nêr)	eril isim	masculin	masculine
nm. (navê mê)	dişil isim	féminin	feminine
çandin	tarım, ziraat	agriculture	agriculture
çandinî	tarımsal, ziraatsal	agraire, agricole	agrarian, agricultural
ber	ürün	produit	product, fruct
ber hilanîn	ürün almak, ürün kaldırmak	récolter	to harvest
erd, *nn.*	toprak, mülk, arazi	terre, terrain	earth, ground
ax, *nm.*	toprak	sol	soil
hêşinahî, şinkatî, *nn.*	yeşillik, nebat	légume	vegetable
xwelî, *nm.*	kül, toz	poussière, cendre	dust, ask
hêman, *nm.*	unsur, eleman	élément	element
xîz, sîlik, sêlax, rîk, *nm.*	kum	sable	sand
xireber, xîçik, *nm.*	çakıl	gravier	gravel
gil, kîlte, *nm.*	kil	argile	clay
kils, kişil, *nm.*	kireç	chaux	lime
gêç, cixs, cils, cis, *nm.*	alçı	gypse	gypsum, plaster stone
humus, *nm.*	umus	humus	humus
axa bi xîz	kumlu toprak	sol sablonneux	sandy soil
axa bi kîlte	killi toprak	sol argileux	clayey soil
axa bi kils	kireçli toprak	sol calcaire	chalky soil
kêlan, cot kirin, erd ajotin	toprak sürmek	labourer	to plough, to plow, to till
kêlangeh, *nm.*	sürüme ayrılmış toprak	terre de labourage	plowing land
kolan (bikole!)	toprağı kirizma etmek, kazmak	creuser, bêcher	to dig, to turn over (earth)
tov kirin	tohum ekmek	ensemencer, semer	to sow, to seed
mangêr, *nn.*	tırmık, kültivatör	herse	harrow
mangêr kirin	tırmık çekmek	herser, biner	to harrow
binkol, tivrik, *nn.*	çapa	houe, hoyan	hoe, mattock
binkol kirin, tevrik kirin	çapalamak	houer	to hoe
şene, *nn.*	tırmık	râteau	rake
şene kirin	tırmıklamak	enfouir au râteau,	to rake râteler
serav, *nm.*	ilk sulama	premier arrosage d'un jardin	first watering of a garden
serav kirin	ilk sulamak	arroser pour la première fois un jardin	to water for the first time a garden
tov, toxim, *nn.*	tohum	graine, semence	seed
zibil, peyn, *nn.*	gübre	engrais, fumier	manure, dung, fertilizer
ziblê xwezayî, ziblê heywanan	doğal gübre	fumier, engrais naturel	dung, manure
ziblê kîmyayî	kimyasal gübre	engrais chimique	chemical fertilizer
avezibil	gübre şerbeti	engrais liquide, purin	liquid manure
giyazibil	ot gübresi	engrais végétal	vegetal manure
zilq, çirt, zîrç	kuş gübresi	fiente d'oiseaux et de vollaille	droppings of birds
ziblê sar	sığır gübresi	fumier de bovins	cattle dung
ziblê germ	at, eşek, gübresi	fumier de cheval, de mule	horse and donkey dung
pişkil, pişkul , *nn.*	koyun, keçi dışkısı	crotte, crottin	droppings of sheep
rêx, rîx, *nm.*	büyük baş hayvan gübresi	bouse	cow dung, cowpat

Bêr û Mer

Bêr li aliyê rojava û bakur, **mer** li aliyê Hekarê ji bona alatê kolanê tête gotin ku tirkiya wê *"kürek"* e. **Mer** li aliyê rojava û bakur, metirke li aliyê Hekarê ji bona alavê binkolanê tête gotin ku tirkiya wê *"bel, belküreği"* ye.

Çend peyvên din

Di civînê de li ser navên hin giyayên din jî hate axaftin, lê mixabin me nikarî van navan wergerînin zimanên biyanî. Heke ji xwendevanên *Kurmancî* hin kes bi tirkî, erebî, farisî, îngilîzî, fransîzî an rûsiya van navan bizanibin, bira ji kerema xwe re em agahdar bikin.

tûsî,*nm* : giyayek e, li biharê hêşîn dibe, bejna wê qasî du bihustan e, rengê wê morê vekirî ye, pelên wê hûrik û bi dirrî ne, qaçilê wê diqeşêrin û wekî çerez tê xwarin.

baxoxe, *nm* : giyayek ji malbata kerenga ye, serê wê bi pel e, berên wê girover in û wekî pelên wê bi dirrî ne; berên wê tên xwarin, ew bi xwe jî tê qeşartin û xwarin.

bendik, *nm*: giyayek avî ye, biharê wekî tûzikê li ber devê kanî an çeman hêşîn dibe, tama wê nêzî ya bexdenûsê ye.

kûzrek, *nm* : giyayek e, di gulanê de hêşîn dibe û qasî mehekê dijî, pelên wê ji çar pelikan pêk tên, qirna wê di rûn û hêkan de diqewirînin û dixwin.

pêmirîşk, *nm* : giyayek e demî ye, pelên wê wekî piyê mirîşkê ne, qirna wê dikelînin û dixwin.

sping, *nm* : giyayek e, pelên wê zirav û dirêj in û bi xavî wekî çerez tên xwarin, ew bi xwe wekî nîvesêvek e û bi şîr e.

xenclîsk, *nm* : giyayek e, sêvika wê ya binaxê qasî gûzekê ye, rengê sêvikê qehweyî yê tarî ye.

kesil, kospil, fişqî, *nm*	at, eşek, katır gübresi	fiente de cheval, de mule et d'âne	droppings of horse, donkey, etc
ziblê tevlihev, ziblê têkel	karışık gübre	engrais mélangé	mixed dung
giyajeng, *nm*	yabani ot, alınması gereken otlar	mauvaise herbe	weed
ka, *nm*	saman	paille	straw
tenî, *nm*	kurum	suie	soot
herî, celb, *nm*	çamur	boue	mud, slush
bermayî, *nm*	artık	reste, résidu	remaining, residium
ziblê madenî	madeni gübre	engrais minéral	mineral fertilizer
AVDAN	**SULAMA**	**ARROSAGE**	**WATERING IRRIGATION**
derav, qetek,*nm*	su tevzi kanalları, tevzi ağzı	points de distribution de l'eau	water supply points
awayên avdanê	sulama türleri	procédés d'arrosage	watering forms
reşandin (bireşîne!)	serperek sulamak	arroser	to water
awayê deravî	tüm arazi parçalarının enlemesine birden sulanması	arrosage en largeur de toutes les parcelles	watering in breadth all parcels of land
xewnandin, *nm*	dinlendirici sulama, gece sulaması	arrosage de nuit	night watering
destedêr kirin	çabuk sulama	arroser rapidement	to water quickly
avdêr, *n.*	sulamacı	arroseur, arroseuse	sprinkler
KANIYÊN AVDANÊ	**SULAMA KAYNAKLARI**	**SOURCES D'ARROSSAGE**	**WATERING SOURCES**
çem, rûbar, *nm*	dere, ırmak, nehir	ruisseau, rivière, fleuve	stream, river
co, *nm.*, cok, *nm.*	kanal, ark	canal	channel
kêfte, lîç, *nm.*	gölet	réservoir d'eau, pièce d'eau, étang	pond
ger, *nm.*	akarsudaki göl kısmı	eaux stagnantes d'une rivière	stagnant waters a river
bîr, *nm.*	kuyu	puits	well
bincan	akarsu üzerinde yapılan sed vasıtasıyla su yükseltilerek araziye su verilmesi	irrigation à partir d'une écluse	irrigation from a look
AMÛRET, ALAV, HACET, ALETÊN ÇANDINÎ	**TARIM ARAÇLARI**	**INSTRUMENTS ARATOIRES**	**AGRICULTURAL INSTRUMENTS, TOOLS**
dirûn (bidirû!),	tahıl ve ot biçmek	moissonner	to harvest
çinîn (biçine !)	biçmek, devşirmek, toplamak	cueillir	to gather, to pick, to pluck
çandin (biçîne!)	ekmek, dikmek	semer, cultiver, planter	to seed, to cultivate, to raise, to grow
gêre, *nm.*, xarman, *nm.*	harman dövme	battage de céréales	threshing of corn
daweşandin (daweşîne !)	silkmek, silkelemek	secouer	to shake
dirûngeh,	biçim alanı	aire de moisson	harvest area
bêder kirin, bênder kirin	harmanlamak	battre (les céréales)	to thresh
bêder, coxîn, *nm.*	harman yeri	aire de battage	threshing-floor
cot, *nm.*	karasaban	charrue	plough
cot kirin	çift sürmek	labourer	to plough
hevcar, *nm.*	karasaban gövdesi	le bâti de la charrue	plough frame
nîr, *nm.*	boyunduruk	joug	yoke
gêsin, gîsin, *nm*	saban demiri	soc	ploughshare
mahlû, *nm.*	tırmık, tapan	râteau	rake
mangêr, *nm.*	disk, diskaro		
kotan, *nm.*	pulluk	brabant	all-metal wheel plough
parxêl, *nm.*	öküz, atla toprak üzerinde çekilen kızak	traîneau de transport,	transportation sledge, schlitte timber sledge, dray
makîna dirûnê	biçer makinası	moissonneuse-batteuse	harvester, reaping machine
makina dirûn û gêrê	biçer-döğer makinası	moissonneuse-	combine (harvester)
mîbzer, makîna tovreşanê, *nm.*	tohum ekme makinası	semeuse	drill (for sowing)
patos, *nm.*	döğme makinası	batteuse	thresher, threshing machine
moşene, kam, gam, *nm.*	döğen	batteuse à traction animale	thresher
cercere, cencere, *nm.*	silindir tekerlekli ve döğme makinası silindirleri balta ağızlı	batteuse à roues cylindriques	cylindrical wheel thresher
cendere	pres makinası, sıkıştırma makinası	presse, presse à comprimer	press, pressing machine
AMÛRETÊN GIYA KIŞANDINÊ	**OT TAŞIMA ARAÇLARI**	**MOYENS DE TRANSPORT DU FOIN, TRAÎNEAU**	**HAY TRANSPORTATION MEANS**
garte, *nm.*	kızak	véhicule que l'on traîne sur la neige	sledge, sleigh
qol, *nm.*	kızaksız, yalnız halat üzerinde yapılan ot çekimi	transport du foin sur des câbles	cable transportation of hay

ereba ga	kağnı	char à beufs	oxen cart
dadan (dade!)	1) kaymak, 2) konmak	1) glisser 2) se poser, se percher	1) to slip 2) to settle, to perch
tehisîn, (bitehese!)	gayrı ihtiyari kaymak	glisser involontairement	to slip unintentionally
tehesandin, (bitehesîne!)	kaydırmak	faire glisser	to slide
şemitîn (bişemite!)	kaymak	glisser	to slip
şemitandin (bişemitîne!)	kaydırmak	faire glisser	so slide
xirxal, *nm.*	teker	roue	wheel
firxûn, *nm.*	bir tür at arabası,	charrette à cheval	horse cart
bêr, mer, *nm.*	kürek	pelle	shovel
mer, metirke, *nm.*	bel, belküreği	bêche	spade
tevir, *nm.*	kazma, biri kesici, ağızlı kazma diğeri kazıcı çift	pioche à deux pointes	mathock
tevrik, *nn.*	çapa	houe	hoe
kulling, *nn.*	1) inşaat ve taş çıkarma kazması, 2) manivella,murc	1) pioche, rivelaine, pic à deux pointes 2) manivelle, levier	1) mathock, pickaxe 2) crank, lever
tirmix, *nm.*	tırmık	râteau	rake
melhêb, *nm.*	yaba	fourche	fork, hayfork
meqes, *nm.*	makas	ciseaux	scissors
şeyê dest	el tarağı	peigne	comb
birrek, *nm.,* mişar	bıçkı, destere	scie	saw
çakûç, *nn.*	çekiç	marteau	hammer
sindan, *nn.*	örs	enclume	anvil
das, *nm.*	orak	faucille	sickle
şalok, dasa paleyiyê	biçme orağı	faucille de moissonneur	harvester's sickle
dasa daran	dehre	serpe	billhook
kêlindî, qirim, *nm.,* tirpan	tırpan	faux	scythe
kêlindîkêş, *nn.,* tirpankêş	tırpancı	faucheur	reaper, mower
kêr, *nm.*	bıçak	couteau	knife
kêrik, *nm.*	çakı	couteau de poche	pocket knife
zevî, *nm.*	tarla	champ	field
lat, *nm.*	küçük tarla	portion de champ, petit champ	small field
berxwêr, şeqlîşa, *nm.*	büyük tarla	domaine agricole, latifundium	domain, estate
bax, *nn.*	ağaç bahçesi	verger	orchard
baxçe, *nn.*	sebze, meyve bahçesi	jardin	garden
bostan, bîstan, *nn.*	sebze tarlası yada bahçesi	potager	kitchen garden
parêz, werz, *nn.*	kavun, karpuz tarlası	champ de pastèques et de melons	melon, watermelon field
rez, *nn.*	bağ	vignoble	vineyard
malik, mişar, *nn.*	tarh	rangée d'un jardin	row of a garden
kertik, *nm.*	çeltik evleği	rangée d'une rizière	row, line of a rice field
kerdî, latik, *nm.*	bahçe, bostan evleği	parcelle d'un champ ou d'un jardin	parcel of a field or garden
tixûb, *nn.*	sınır, hudud	frontière	border, boundary
mişkane, *nm.*	rehin, ipotek	gage, hypothèque	mortgage
zeviya xwe bi mişkane dayin	tarlasını hipoteğe vermek	hypothéquer son champ	to mortgage a field
pişkane, *nm.*	müşterek hisseli mülk	propriété indivise, collective	undivided, collective land
nîvekarî, *nm.*	ortakçılık	métayage	sharecropping
givande, *nm.*	topraktan tarla sınırı	tallus de remblai	slope, embankment
hewd, *nn.*	fide tarhı, fidelik	pépinière	seed bed
axesor, *nm.*	kırmızı toprak	terre rouge	red soil
axereş, *nm.*	kara toprak	terre noire	black soil
axeşîn, *nm.*	gri toprak	terre grise	grey soil
kîlte, *nm.*	killi toprak	sol argileux	clayey soil
berespî, *nn.*	kireç taşı	pierre à chaux	clayey stone
tevş, *nn.*	küçük, yassı, sivri ağızlı taş	galet	pebble
helan, *nn.*	yassı, tabaka tabaka oluşmuş taş	dalle	flagstone
reşe, *nn.*	korkuluk	épouvantail	scarecrow
heska hirçê	kepçe şeklindeki korkuluk	épouvantail en forme de louche	bugbear
dexil, tene, *nn.*	tahıl	céréales	cereal, corn
genim, *nn.*	buğday	blé	wheat

şilêl, çexdar, *nn.*	çavdar	seigle	rye
ceh, *nn.*	arpa	orge	barley
garis, *nn.*	darı	millet	millet
genimşamî, gilgil, lazût, *nn.*	mısır	maïs	maize, Indian corn
şûv, şov, *nm.*	nadas	jachère	fallow
adan, *nm.*	besin, gıda	aliment, substance nutritive	food, nutriment
bi adan	besleyici	nutritif	nutritive, nourishing
aşêv kirin, adê kirin (ade)	yabani otlardan ayıklamak	sarcler	to weed(garden), to clean (a field)
fasûlî, lobî, *nn.* (ji latinî phaseolus)	fasulya	haricot	bean
maş, *nn.*	Hint fasulyesi	haricot d'Inde	Indian bean
polik, bezelî, *nn.*	bezelye	petit pois	garden pea
birinc, riz, *nn.*	pirinc	riz	rice
kulind, kulindir, *nn.*	kabak	courge	marrow
dolmik, kulindterk, *nn.*	dolmalık kabak	courgette	courgette
bamye, *nn.*	bamya(y)	gombo	gombo
tirozî, kilyar, ecûr, *nn.*	acur	concombre russe	Russian cucumber
gulberojk, *nm.*	ayçiçeği	tournesol	sunflower
xas, xes, kahû, *nn.*	marul	laitue	lettuce
silk, *nn.*	pancar	bette, poirée	beet
şêlim, *nn.*	şalgam	betterave	beetroot
giyadermank, *nn.*	hekimlikte kullanılan otlar	herbes médicinales	medicinal herbs
qorîngan	kırmızı çiçekli yonca	trèfle rouge	red clover
ketezer	sarı çiçekli yonca türü	trèfle jaune	yellow clover
zil, qeram, *nn.*	kamış	roseau	reed
D A R	**AĞAÇLAR**	**ARBRES**	**TREES**
pejnandin(bipejne!)	budamak	élaguer, émonder	to prune, to trim
kezaxtin(bikezêxe!)	bağ budamak	tailler la vigne	to dress vine
pejik, *nn.*	küçük ve ince dal parçası	branche, brindille	twig, sprig, brushwood
spîndar, hewr, *nm.*	kavak	peuplier	poplar
pelg, *nm.*	titrek kavak	peuplier tremble	aspen
bî, *nm.*	söğüt	saule	willow
şengebî, şorebî, bîşeng	salkım söğüt	saule pleureur	weeping willow
benav	diş budak	frêne	ask (tree, timber)
berû	meşe palamudu	gland	acorn
darberû	meşe ağacı	chêne	oak
mazî	mazı	noix de Galle	oak apple
darmazî	mazı ağacı	varieté de chêne	variety of oak
kevot	akça ağaç	érable	maple
evris, qaç	ardıç	genévrier	juniper
çinar	çınar	platane	plane tree
DARÊN MEYWE	**YEMİŞ AĞAÇLARI**	**ARBRES FRUITIERS**	**FRUIT TREES**
zirişk, qermox, *nm.*	diken üzümü	épine vinette	barberry
dirik, dirîmok, dendûreşk, *nm.*	böğürtlen	mûron	blackberry
şîlank, *nm.*	kuş burnu	églantier	wild rose
findeq, *nm.*	fındık	noisette	hazelnut
gûz, *nm.*	ceviz	noix	walnut
xurme, qesp, *nm.*	hurma	datte	date
gul	gül	rose	rose
sosin	zambak	lys, iris	lily
DAR, nm	**AĞAÇ**	**ARBRE**	**TREE**
reh, *nm.*	kök	racine	root
rîşe, *nm.*	kökçük, ince kök teli	radicelle	radicel, rootlet
qurm, *nm.*	ağaç gövdesi	tronc	trunk
ta, *nm.*	dal	ramification, branche	branch, ramification
şax, *nm.*	küçük dal	rameau	small branch, twig
çeq, çiqil, *nm.*	ince dal	brindille	twig, sprig
ajfiliz, aj	filiz	pousse	sprout
patrome, lûl	aşı	greffe	graft, scion
patrome kirin	ağaç aşılamak	greffer	to graft
goyin, *nm.*	nöbet, sıra	garde, surveillance	guard
goyinger	nöbetçi	gardien, veilleur	keeper, watchmen

TERMÊN HIQÛQÎ

Amadekar : Musa KAVAL

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîz
çavkanî	kaynak	source	source
çavkaniyên	hukukun	les sources	the sources
hiqûqê	kaynakları	de droit	of law
qanûn	yasa	loi	law
qanûna bingehî	anayasa	constitution	constitution
qanûnî	yasal	légal	lawful, legal
biryar	karar	décision	decision
biryarname	kararname	décret, ordonnance	decree, ordinance
xweza	doğa	nature	nature
xwezayî	doğal	naturel	natural
hiqûqa xwezayî	doğal hukuk	droit naturel	natural law
hiqûqa bacê	vergi hukuku	droit fiscal	fiscal law
hiqûqa kar	iş hukuku	droit du travail	labour laws
hiqûqa giştî	kamu hukuku	droit public	public law
hiqûqa gelemperî	genel hukuk	droit général	general law
hiqûqa xwedaniyê	mülkiyet hukuku	droit de proprièté	property law
bank	banka	banque	bank
bankî	bankasal	bancaire	pertaining
bankgêr	bankacı	banquier	banker
bankgêrî	bankacılık	la banque, le métier de banque	banking
hiqûqa	bankacılık	droit	banking law
bankgêriyê	hukuku	bancaire	
hiqûqa malbatî	aile hukuku	droit de famille	family law
ewlehî	emniyet, güvenlik	sécurité	security
ewlehiya	sosyal	sécurité	social
civakî	güvenlik	sociale	security
ewlehiya giştî	kamu güvenliği	sécurité publique	public security
sîgorte, bîme	sigorta	assurance	insurance
pêşniyar	öneri, teklif	proposition	proposal
pêşniyara qanûnê	kanun önerisi	proposition de loi	law proposal
peyman	antlaşma, misak	pacte, traité	pact, treaty
hevalbendî	ittifak	alliance	alliance
lihevkirin	anlaşma	accord	agreement
lihevhatin	barışma	réconciliation	reconciliation
testîq kirin	tastik etmek, onaylamak	approuver,	ratifier
mafê	kendi	droit à l'auto-	right to selfdeter-
çarenûsî	kaderini tayin hakkı	right to détermination	mination
mafê penaberî	sığınma hakkı	droit d'asile	asylum right
avûkat, parêzer	avukat	avocat	lawyer, advocate
dadgeh	mahkeme	tribunal, court	court
seza, ceza	ceza	peine	sentence
dadgeha sezayî	ceza mahkemesi	tribunal criminel	criminal court
lihevanîn	sulh	réconcilation	reconciliation
dadgeha lihevanînê	sulh mahkemesi	tribunal d'instance	magistrates' court
bendname, girêdan	akd, akid	acte	acte